

10.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
1.DÖNEM 1.YAZILI KONU ÖZETİ

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

1) Türk edebiyatının tarihi dönemlere ayrılmasındaki temel ölçütleri belirterek Türk edebiyatının üç ana dönemini yazınız.

Temel Ölçütler:

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Türk Edebiyatının Ana Dönemleri

- .....
- .....
- .....

2024 YENİ SİSTEME UYGUNDUR!

9.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
1.DÖNEM 1.YAZILI

Türkçenin gelişim evrelerini hangi başlıklar altında inceleyebiliriz?

Z Takımı-Yazılı Okulum

9.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1.DÖNEM 1.YAZILI

ELLİ KURUŞ

İster lapa lapa kar ister şarıl şarıl yağmur yağsın isterse de bütün gecenin ayazından karlar dona kesmiş olsun, sabahın beş buçuğunda karanlıkları ürperten sesiyle sokağa girerdi:

-Gazete, havadis!

Sabahın dördünde yazı makinemin başına geçtiğim için bu ses, bu kara, yağmura, ayaza kafa tutan bu canlı, bu pırlıl pırlıl ses; beni yazı makinemin başında bulurdu. Gazete paralarını akşamdan masamın kıyısına koyduğum için bekletmez, koşardım sokak kapısına. Gazetelerimi önceden hazırlamış olurdu. Uzatır, paraları alır, saymaya filan lüzum görmeden cebine atar, donmuş burnu buhar kazanı gibi tüterek uzaklaşırken canlı, yaşam dolu sesiyle sokağı gene neşelendirirdi:

-Gazete, havadis!

(...)

Haminnesi Tahtakale'de, tuzcuda çalışıyormuş. Annesinin eczaneden kazandığıyla kıt kanaat geçiniyorlarmış ama şu son zamlar olmasa. Çaresiz, okulu beşten bırakıp annesiyle haminnesinin kazançlarına bir şeyler katabilmek, hiç olmazsa üç yaş küçüğüyle kendisinin okul masraflarını çıkarabilmek yolunu tutmuş; gazete satıcılığına başlamış.

-Okumak istiyorum ağabey. İlki, sonra ortayı, daha sonra da liseyi bitireceğim. Liseyi belki de yatılı sınavını kazanıp parasız okurum. Ama mutlaka okuyacağım. Kardeşim de... Babamıza benzemeyeceğiz hiç. Kardeşim diyor ki o zaman babam ihtiyar olur. Saçı sakalı ak pak, elleri fitreye titreye gelir. Yalvarır. Acır mıyız?

Mevsim bahara dönmüştü ama gene de çok soğuktu.

-Sen ne karşılık verdin kardeşine?

Omuz silkti:

-Acımak lazım ama olmaz ki. Anneme sordum, canı çıksın, dedi. Haminnem ateş püskürdü. Fakat olmaz, dedim kardeşime. Annemle haminnemden habersiz...

Sabahın erken saatinde kalkıp koşuyormuş gazete bayisine. Bayi ana baba günü. Kendi gibi o kadar çok okullu çocuk varmış ki bayi gazetelerini nazla veriyormuş. Daha kötüsü de gazeteleri alırken bayiye kapora vermek!

(...)

Karne zamanı birkaç gün gelmedi. Meraklanmışım. Sınavlar sırasında olduğu için, belki de sınava hazırlanıyor demiştim. İyi düşünmüşüm. Geldi pırlıl pırlıl sesiyle, öksürüyordu:

-Kusura bakmayın ağabeyciğim. Dersleri hazırlıyordum. Gece yarısına kadar çalışıp sabahleyin de erkenden uyanmak fena yordu. İki gün aksattım. Dilber Hanım öksürük için bir ilaç yazdırdı ama nerde?

-Niçin?

-Beş yüz otuz kuruş be ağabeyciğim!

Aklıma bir şey geldi:

-Ben sana bu parayı versem, öksürük ilacını al diye...

-Anladım ama siz benim neyimsiniz?

-Şartım şu: Bunu, bana verdiğin gazetelerle ağır ağır ödersin. Oldu mu?

Az önce öfkeden değişen hırçın yüzü yumuşamış, durulmuş, çocuksu hâlini almıştı:

-Şimdi oldu.

-Benimki yardım. Bakıyorum okuma hırsı var içinde. Okuyup adam olma hırsı. Hoşuma gitti. Mesele bu...

Gözlerini yüzüme çevirdi:

-Doktor olacağım ağabey, bizim mahalledeki kör, topal, inmeli, sızılıları tedavi edeceğim, hem de parasız!..

Parayı verdim. Aldı. Yıldırım gibi uzaklaştı. Sokağın başından sesi geldi:

-Gazete, havadis!

**9.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
1.DÖNEM 1.YAZILI**

Günler geçiyor, her sabah saat gibi geliyor, gazetelerimi verdikten sonra ekliyordu:

-Üç lira kaldı borcum ağabey!

Sonraları borcu iki liraya indi, bir liraya, daha sonra da elli kuruşa. En son gün gelir, iki gazetemi verirse borcunu ödemiş oluyordu ki gelmedi. Şaşıtm. Neden gelmemişti? Elli kuruşumun üstüne yatabileceği aklımın kıyısından bile geçmiyordu. Sakın herhangi bir trafik kazasında... Sanki gerçekten olmuş gibi içim parçalanıyor, hızla gelen bir taksi ya da bir hususunin altında kalmışçasına, kanlı bir insan yavrusunun her yanı kırılmış cesedi kafamda canlanıyordu.

Günler günleri, günler haftaları, haftalar da ayları kovaladı. Unutmuştum. Bir başka çocuk getiriyordu gazetemi. Bu, ondan da cılız, ondan da üfürsen uçacak gibiydi. Onun da bir başka hikâyesi vardı çocuk omuzlarında taşıdığı.

Karların savrulduğu bir kış sabahıydı. Yazı makinemin başına geçmiştim. Şimdiye kadar hiç işitmediğim cılız bir çocuk sesi:

-Gazete, havadis!

O muydu? Fakat hayır, olamazdı. Pek cılızdı. Penceresimin önünde durmuş, ısrarla vızıldayıp duruyordu:

-Gazete, havadis!

Aşağı indim. Her günkü dağıtıcıdan almıştım oysa gazetemi. Kapıyı açtım. Kısa pantolonlu, minnacık bir çocuk. Savrulan karlarla ıslanmış gazeteleriyle titreyip duruyordu.

-Ağabeyim, kusura bakmasın, dedi amca!

-Ne bu?

-Elli kuruş borcu kalmış size de...

-Kendisi nerede?

Ağlamadı, hiçkırmadı. Taş gibi:

-Öldü, dün Edirnekapı'ya gömdük.

Elli kuruşu uzattı. Sonra çekip giderken:

-Gazete, havadis!

(Orhan Kemal)

3) Yukarıdaki öykünün yapı unsurlarını (olay, zaman, mekan, kişiler) gösteriniz.

Olay:

Şahıs Kadrosu:

Zaman:

Mekan:

9.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
1.DÖNEM 1.YAZILI

4) Yukarıdaki öykünün hangi bakış açısıyla yazıldığını belirtiniz.

5) Yukarıdaki öyküde hangi anlatım teknikleri kullanılmıştır? Örnekleyerek açıklayınız.

6) Metinde geçen evrensel değerleri bulunuz.

7) Metindeki öykü hangi öykü türüne bir örnektir, gerekçeleriyle açıklayınız.

8) Metnin temasıyla ilgili kısa bir paragraf yazınız.

9) Metnin yazarıyla öykü arasında nasıl bir ilişki vardır?

10) Metinde geçen fiilimsilere ikişer örnek veriniz.

- İsim fiil:
- Sıfat Fiil:
- Zarf Fiil:

Başarılar...

